

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده علوم تغذیه و رژیم‌شناسی

شيوه‌نامه ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده تغذیه و رژیم‌شناسی

مقدمه

اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی وظایف و مسؤولیت‌های متعددی به عهده دارند که از آن جمله می‌توان به آموزش، پژوهش، ارائه خدمات بالینی، دانش‌پژوهی، ارائه مشاوره و مسؤولیت‌های اجرایی اشاره کرد. آموزش یکی از وظایف مهم اعضای هیات علمی بوده و در نتیجه ارزشیابی و ارتقاء کیفیت آن از وظایف اصلی دانشگاه‌های علوم پزشکی است. هدف غایی ارزشیابی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی، ارتقاء آموزش، تسهیل یادگیری فراگیران و تربیت دانش‌آموختگانی توانمند است.

اهداف ارزشیابی (سازنده و پایانی)

۱. ارائه بازخورد به اعضای هیات علمی، آگاه‌نمودن ایشان از نقاط قوت و قابل بهبود عملکردشان و در نتیجه ارتقاء آموزش
۲. توانمندسازی اعضای هیات علمی در موارد دارای ضعف عملکرد
۳. کمک به تبدیل وضعیت استخدامی اعضای هیات علمی
۴. ترفیع سالانه اعضای هیات علمی
۵. ارتقاء مرتبه علمی اعضای هیات علمی
۶. تفویض مسؤولیت‌های اجرایی آموزش به اعضای هیات علمی
۷. شناسایی و اعطای امتیازات ویژه به اعضای هیات علمی با عملکرد مناسب
۸. مبنایی برای پرداخت‌ها به اعضای هیات علمی
۹. مبنایی برای تصمیم‌گیری‌های معتبر، عادلانه و مؤثر در خصوص اعضای هیات علمی دارای ضعف عملکرد

از آنجایی که فعالیت‌های آموزشی اعضای هیات علمی متنوع و طیف وسیعی را دربر می‌گیرد، لازم است ارزشیابی اعضای هیات علمی به گونه‌ای جامع و همچنین متناسب با سهم هر یک از فعالیت‌ها و مخاطبین مذکور صورت گیرد.

ساختار و تشکیلات مدیریتی ارزشیابی هیات علمی

کمیته علمی و اجرایی ارزشیابی هیات علمی عبارتند از:

رئیس کمیته: رئیس دانشکده

دبیر کمیته: معاون آموزشی دانشکده

اعضای کمیته: مدیر گروه توسعه آموزش دانشکده، ۲ نفر از اعضای هیات علمی، کارشناس گروه توسعه آموزش، کارشناس آموزش

شرح وظایف کمیته علمی و اجرایی ارزشیابی هیات علمی عبارتند از:

- سیاستگذاری‌های مربوط به ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده
- تشکیل جلسات توجیهی با مدیران دانشکده و اعضای هیات علمی در جهت برنامه‌ریزی و اجرای بهینه ارزشیابی و ارائه گزارش ارزشیابی
- تنظیم، بازنگری ابزارهای ارزشیابی هیات علمی و تعیین روایی و پایایی آن
- گردآوری داده‌ها، اطلاعات و مستندات از منابع مختلف جهت انجام ارزشیابی هیات علمی بر اساس نظرخواهی از فراگیران از طریق پرسشنامه، نظرخواهی از مدیران و مسئولان آموزشی از طریق پرسشنامه و ارزیابی مستندات و مدارک مربوط به عملکرد آموزشی عضو هیات علمی
- جمع‌بندی یافته‌های ارزشیابی و تهیه گزارش نهایی ارزشیابی هیات علمی
- ارائه گزارش نتایج ارزشیابی به حوزه معاونت آموزشی جهت فیدبک به اعضای هیات علمی و تصمیم‌گیری در خصوص ترفیع، ارتقاء، تفویض مسؤلیت‌های اجرایی و ...

توانمندی‌های مدنظر برای ایفای نقش معملی اعضای هیات علمی:

- ۱- دانش تخصصی - دانش، مهارت و توانمندی‌های کسب‌شده توسط عضو هیات علمی که می‌تواند از طریق آموزش‌های تخصصی و تجربه افتاده باشد.
- ۲- مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی - برنامه‌ریزی، سازماندهی و ارائه تجربیاتی که موجب تسهیل یادگیری دانشجویان گردد (طراحی و ارائه طرح درس، استفاده از روش‌های مختلف تدریس: سخنرانی، آموزش دروس عملی، آموزش در گروه‌های کوچک و ...، استفاده از متریال و وسایل کمک آموزشی و ...)
- ۳- مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس) - مهارت و ویژگی‌های ارتباطی و تعاملی که موجب ایجاد محیط یادگیری مناسب و ارائه شفاف اطلاعات، مفاهیم و نگرش‌ها به دانشجو گردد.
- ۴- مهارت‌های مدیریت دوره - مهارت مربوط به اداره یک دوره از جمله اعلام به‌موقع نمرات، مشخص‌بودن زمان ملاقات با دانشجویان، رسیدگی به‌موقع به اعتراضات دانشجویان به نمره و سازماندهی منابع و تسهیلات آموزشی دوره می‌باشد.
- ۵- راهنمایی و مشاوره - راهنمایی فراگیران در سطوح مختلف در راستای افزایش یادگیری دانش‌تئوری و عملی، طراحی پروپوزال، انجام مطالعات و مقاله‌نویسی بدون درنظر گرفتن جایگاه حقوقی خود در این خصوص.

منابع و روش‌های مورد استفاده در ارزیابی

برای ارزشیابی فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی از منابع زیر استفاده می‌شود:

- ۱- ارزشیابی دانش تخصصی از طریق نظرخواهی از دانشجویان، مدیر گروه یا نماینده آموزشی گروه، معاون آموزشی
- ۲- ارزشیابی مهارت‌های برنامه‌ریزی آموزشی از طریق بررسی مستندات تدریس مانند طرح درس، متریکال آموزشی، آزمون‌ها و ... توسط مدیر گروه و نظرخواهی از دانشجویان
- ۳- ارزشیابی مهارت ارائه تدریس از طریق پرسشنامه‌های نظرخواهی از دانشجویان و مشاهده تدریس توسط همگنان (peer observation of teaching) به صورت optional بر اساس پیشنهاد عضو هیات علمی و تأیید معاون آموزشی
- ۴- ارزشیابی مهارت مدیریت دوره بر اساس گزارشات مدیر گروه یا مستندات جمع‌آوری شده توسط معاون آموزشی با نظرخواهی از کارشناسان آموزش و دانشجویان
- ۵- راهنمایی و مشاوره بر اساس موارد در نظر گرفته شده در این خصوص در پرسشنامه نظرخواهی از دانشجویان

حوزه ارزیابی	منبع ارزیابی	روش ارزیابی
دانش تخصصی	دانشجویان - مدیر گروه یا نماینده آموزشی گروه - معاون آموزشی	پرسشنامه
مهارت برنامه‌ریزی آموزشی	دانشجویان - مدیر گروه	پرسشنامه - بررسی مستندات
مهارت ارائه تدریس	دانشجویان - هم‌تایان	پرسشنامه - مشاهده
مدیریت دوره	معاون آموزشی - مدیر گروه	پرسشنامه - نظرخواهی
راهنمایی و مشاوره	دانشجویان	پرسشنامه

• نظرخواهی از فراگیران

۱. فراگیران شامل دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد و دانشجویان دکترای تخصصی
۲. نظرخواهی از فراگیران باید به طور مستمر، حداقل در هر ترم یک بار به عمل آید
۳. نظرخواهی از فراگیران قبل از اعلام نمرات صورت گیرد
۴. نظرخواهی باید از بین کلیه فراگیرانی که عضو هیات علمی در فرایند آموزش آن‌ها درگیر و به میزان کافی با عضو هیات علمی مواجهه مستقیم آموزشی داشته‌اند صورت پذیرد
۵. حداقل تعداد پرسشنامه‌های تکمیل شده برای هر عضو هیات علمی جمعاً باید ۶۰ درصد از هر گروه از فراگیران باشد
۶. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از فراگیران عبارتند از دانش تخصصی، مهارت برنامه‌ریزی آموزشی، مهارت تدریس، مهارت مدیریت دوره، راهنمایی و مشاوره
۷. پرسشنامه‌های نظرخواهی باید به صورت بی‌نام توزیع و گردآوری شود
۸. دانشکده علوم تغذیه و رژیم‌شناسی موظف است پرسشنامه‌های مربوطه را به صورت کاملاً محرمانه و با رعایت اصول رازداری نگهداری و مورد استفاده قرار دهد
۹. لازم است به منظور اطمینان از عدم تأثیر نظرات ارائه شده بر ارزیابی فراگیران، نتایج حاصل از نظرخواهی پس از اعلام نمرات نهایی فراگیران به اطلاع عضو هیات علمی برسد
۱۰. نظرخواهی از دانشجویان از طریق پرسشنامه روا و پایا که بدین منظور تهیه شده صورت گیرد

• نظرخواهی از همکاران

۱. هر عضو هیات علمی حق دارد نسبت به معرفی یک نفر از اعضای هیات علمی برای انجام ارزیابی و نیز معرفی حداکثر یک نفر از اعضای هیات علمی که مایل نیست در ارزیابی توسط همتایان مشارکت داشته باشند اقدام نماید.
تبصره: این ارزیابی می‌تواند از طریق مشاهده مستقیم یا غیر مستقیم فعالیت آموزشی عضو هیات علمی صورت گیرد.
۲. ارزیابی همتایان از طریق مشاهده از طریق چک لیست مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه که در اختیار دانشکده‌ها قرار می‌گیرد، صورت خواهد گرفت.

• نظرخواهی از مدیران و مسئولان آموزشی

مدیران و مسئولان آموزشی شامل افرادی هستند که مسئولیت نظارت بر فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی مورد ارزیابی را بر عهده دارند. از جمله این افراد مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده می‌باشند. لازم است حداقل مدت ارتباط ایشان در سمت فعلی با عضو هیات علمی مورد نظر، یک ترم باشد.

۱. لازم است ارزیابی توسط مدیر گروه و معاون آموزشی برای هر عضو هیات علمی یک بار در سال انجام شود. لازم به ذکر است که ارزیابی مدیر گروه‌ها توسط معاون آموزشی و رئیس دانشکده و ارزیابی معاون آموزشی توسط رئیس دانشکده صورت خواهد گرفت.
۲. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از مدیران، دانش تخصصی و چگونگی مدیریت دوره توسط عضو هیات علمی می‌باشد.
۳. لازم است در پرسشنامه‌های نظرخواهی نام و مسئولیت فرد تکمیل‌کننده ذکر گردد. دانشکده علوم تغذیه و رژیم‌شناسی موظف است تمهیداتی اتخاذ نماید تا نظرات ارائه‌شده به صورت کاملاً محرمانه و با رعایت اصول رازداری نگهداری شود و مورد استفاده قرار گیرد.
۴. نظرخواهی از مدیر گروه و معاون آموزشی از طریق پرسشنامه روا و پایای تهیه‌شده صورت گیرد.

نتایج نظرخواهی از فراگیران، مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده و ارائه فیدبک باید به طور مناسب و با رعایت رازداری و حریم شخصی اعضای هیات علمی هر ترم یک بار به اطلاع عضو هیات علمی مورد ارزیابی و مدیر گروه رسانده شود.

روند آنالیز نتایج

در آنالیز نتایج موارد زیر مدنظر می‌باشد:

- میانگین و حداقل و حداکثر نمره در هر محور مورد ارزیابی در گروه مربوطه و دانشکده

۱. در صورت داشتن روند صعودی در نتایج ارزیابی در سه سال پیاپی یا بیشتر، در صورت تفاوت بیش از یک نمره میانگین با بقیه نمرات، پایین‌ترین نمره ارزیابی حذف و در محاسبه میانگین نمره کل وارد نمی‌شود (از سال سوم به بعد)

۲. در مواردی که نتایج ارزشیابی به گونه‌ای باشد که در سه سال پیاپی یا بیشتر روند نزولی داشته باشد تصمیم‌گیری در این خصوص به عهده مدیر گروه، معاون آموزشی و رئیس دانشکده خواهد بود (در مورد افراد ذینفع هر کدام از آن‌ها از این تصمیم کنار گذاشته خواهند شد)

- سهم هر یک از اجزای اشاره‌شده در بندهای این شیوه‌نامه در ارزشیابی کلی کیفیت عملکرد آموزشی فرد به شرح زیر می‌باشد:

فراگیران	۶۰ درصد
مدیران	۳۰ درصد
مستندات مربوطه و مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی	۱۰ درصد

+ رعایت اصول اخلاقی و محرمانه‌بودن در کلیه مراحل ارزشیابی از جمله توزیع فرم‌ها، جمع‌آوری، آنالیز نتایج و مستندسازی و تهیه گزارش صورت خواهد گرفت.

+ نتایج حاصل از ارزیابی اعضای هیات علمی با هدف پایانی به صورت محرمانه توسط معاون آموزشی به اطلاع خود فرد، مدیر گروه مربوطه، معاون آموزشی و رئیس دانشکده جهت اتخاذ تصمیمات لازم رسانده خواهد شد.

+ دانشکده علوم تغذیه و رژیم‌شناسی فعالیت‌های انجام‌شده در خصوص ارزشیابی هیات علمی را به صورت دقیق مستندسازی نموده و گزارش فرآیند اجرای ارزشیابی هیات علمی از جمله درصد اعضای هیات علمی مورد ارزشیابی، میزان مشارکت دانشجویان، همکاران و ... در ارزشیابی و اقدامات و تصمیمات اتخاذشده بر اساس نتایج ارزشیابی را به صورت سالیانه به معاونت آموزشی دانشگاه ارسال خواهد نمود.

+ با توجه به راه‌اندازی ارزشیابی مبتنی بر شبکه در دانشگاه، دانشکده تغذیه نیز بر آن اساس ارزشیابی هیات علمی خود را انجام خواهد داد.

* لازم به ذکر است نحوه ارزشیابی اعضای هیات علمی پس از تصویب شیوه‌نامه مذکور از طرق مختلف از جمله سایت دانشکده، تابلو اعلانات و مکاتبه از طریق اتوماسیون به اطلاع دانشجویان، کارشناسان دفتر توسعه آموزش و آموزش و اعضای هیات علمی دانشکده خواهد رسید. *